

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

9.2.2011

B7-0114/2011

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel
vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Toiduainete hinnatõus

Hannes Swoboda, Stéphane Le Foll, Luis Manuel Capoulas Santos, Paolo De Castro, Luís Paulo Alves, Daciana Octavia Sârbu, Kader Arif, Kriton Arsenis, Ricardo Cortés Lastra, Udo Bullmann, Leonardo Domenici, Robert Goebbels
fraktsiooni S&D nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon toiduainete hinnatõusu kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 18. jaanuari 2011. aasta resolutsiooni põllumajanduse tunnistamise kohta strateegiliselt tähtsaks sektoriks toiduga kindlustatuse tagamisel;
 - võttes arvesse oma 8. juuli 2010. aasta resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika tuleviku kohta pärast 2013. aastat;
 - võttes arvesse oma 24. veebruari 2009. aasta resolutsiooni toiduainete hindade kohta Euroopas;
 - võttes arvesse oma 13. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika ja ülemaailmse toiduainetega kindlustatuse kohta;
 - võttes arvesse oma 22. mai 2008. aasta resolutsiooni toiduainete hinnatõusu kohta ELis ja arengumaades;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et toiduainete ja tooraine hindade hiljutised kõikumised on tekitanud tõsist muret seoses toiduainetega varustatuse toimimisega Euroopas ja maailmas ning et enim on toiduainete hinnatõus mõjutanud kõige haavatavamaid elanikkonnarühmi nii arenenud riikides kui ka arengumaades; arvestades, et kõrged toiduainete hinnad toovad kaasa miljonite inimeste toiduga kindlustamatuse, halvendavad paljude toiduga kindlustamata inimeste olukorda ja ohustavad pikaajalist ülemaailmset toiduga kindlustatust;
- B. arvestades, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni maailma toiduga kindlustatuse komitee hiljutisel koosolekul rõhutas EL äärmuslike hinnakõikumiste probleemi ning uuel kõrgetasemelisel töökonnal paluti raporteerida hinnakõikumistega seotud põhjustest ja meetmetest;
- C. arvestades, et ilmastiku- ja muud nähtused võivad viia selleni, et riigid hakkavad kohaldama proteksionistlikku poliitikat, mida näitab ka hiljuti kehtestatud nisu ekspordikeeld Venemaal ja Ukrainas, kusjuures need riigid kokku ekspordivad ligikaudu 30% maailma nisust;
- D. arvestades, et toiduainete tootmist maailmas võivad regulaarselt kahjustada paljud tegurid, sealhulgas kahjurite ja haiguste mõju, loodusvarade kättesaadavus ja loodusõnnetused, nagu 2010. aasta pikaajaline põud ja tulekahjud Venemaal ning suured üleujutused Pakistanis ja hiljuti Austraalias;
- E. arvestades, et kliimamuutuste tulemusel sagenevad loodusõnnetused ja seega nõrgeneb toiduga kindlustatus;

- F. arvestades, et maailma rahvastiku hinnanguline suurenemine 7 miljardilt 9,1 miljardini eeldab ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni prognooside järgi 2050. aastaks toiduainete tarnimise suurendamist 70% võrra;
- G. arvestades, et toiduga kindlustatus ei tähenda vaid toiduvarude kättesaadavust, vaid hõlmab ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni kohaselt kõikide õigust toidule ja tervislike toiduainete kättesaadavust; arvestades, et konkurentsivõimelisemaks muutudes saab Euroopa panustada ülemaailmsesse toiduga kindlustatusesse;
- H. arvestades, et toiduga kindlustatus on Euroopa jaoks oluline probleem, mistõttu tuleb saavutada sidusus ja kooskõla mitme sektoripõhise poliitikavaldkonna vahel, nagu ühine põllumajanduspoliitika, energiapoliitika, teadusprogrammid, arengu- ja kaubanduspoliitika ning finantsvaldkond;
- I. arvestades, et pärast seda, kui USA võttis 2000. aastal vastu kaubafutuuri moderniseerimise akti (the Commodity Futures Modernization Act of 2000), millega tühistas toorainekaubanduses kehtivad regulatsioonid ning institutsioonilised investorid sisenesid tooraineturgudele, suurenes hinnakõikumine toidu- ja põllumajandusturgudel,
1. rõhutab, et ELi tugev jätkusuutlik põllumajandussektor ja jõudsalt arenev säästev maaelu keskkond, mille tagab ühine põllumajanduspoliitika, on üliolulised tegurid toiduga kindlustatuse probleemi lahendamiseks;
 2. kinnitab, et EL järgib põllumajandustootmises ja toiduainetetööstuses maailma rangemaid nõudeid, rõhuasetusega toidu ohutusele, toidu kvaliteedile ning põllumajanduse keskkonnasäästlikkusele;
 3. kinnitab veel kord, et õigus toiduga kindlustatusele on põhiline ja esmatähtis inimõigus ning seda on võimalik saavutada siis, kui kõigil inimestel on igal ajal füüsiline ja majanduslik ligipääs piisavale, (tervise seisukohalt) turvalisele ja toitvale toidule, mis vastab nende toitumisvajadusele, ning toetab aktiivset ja tervislikku eluviisi;
 4. kinnitab, et ELil on kohustus toita oma kodanikke ning et põllumajandustegevuse jätkamisel ELis on selles suhtes keskne roll; juhib tähelepanu asjaolule, et ELis suurenevate tootmiskulude ja hinnakõikumiste tõttu vähenenud sissetulekud mõjutavad negatiivselt põllumajandustootjate suutlikkust säilitada tootmine; juhib tähelepanu kuludele, mida Euroopa põllumajandustootjad peavad kandma, et vastata maailma kõrgeimatele toiduohutus-, keskkonna-, loomade heaolu ja tööstandarditele; rõhutab, et põllumajandustootjatele tuleb selliste lisakulude ning ühiskonnale kasu toovate teenuste eest hüvitist maksta;
 5. rõhutab, et hinnakõikumiste ja toidukriisi negatiivse mõju all kannatavad kõige rohkem arengumaades elavad vaesed inimesed; kutsub seega kõiki liikmesriike üles kahekordistama aastatuhande arengueesmärgi nr 1 (vähendada 2015. aastaks nälga poole võrra) saavutamiseks võetud kohustusi, eelkõige suurendades olulisel määral põllumajandusele suunatud ametlikku arenguabi;
 6. tunnistab, et piisava toiduga varustatuse tagamine on toiduga kindlustatuse põhielement, kuid tunnistab samuti, et selleks, et toit oleks kättesaadav ja taskukohane, tuleb pöörata

tähelepanu piisava elatustaseme tagamisele ning seda eelkõige ebapiisavate rahaliste vahenditega inimestele, kelleks on sageli lapsed, vanurid, sisserrännanud, pagulased ja töötud;

7. rõhutab, et kliimamuutused ja erakordsed ilmastikunähtused, millega kaasnevad põud ja üleujutused, vähendavad sageli loodusvarade varusid ja põllumajandustoodangut; kutsub komisjoni üles põhjalikumalt kontrollima kliimamuutustega seotud õigusnormide rakendamist liikmesriikides ja kaaluma edasiste meetmete võtmist, et nende uute probleemidega toime tulla; rõhutab liikmesriikide vajadust tõhustada kliimamuutustega kohanemist põllu- ja metsamajanduses, kasutades selleks olemasolevaid rahastamisvahendeid; rõhutab, et kohandamismeetmete eesmärk peab olema jätkusuutlikkuse suurendamine nii keskkonna kui ka majanduse seisukohast; nõuab liikmesriikidelt tungivalt, et võetaks sobivaid ohuennetuse ja riskijuhtimise meetmeid eesmärgiga vähendada loodusõnnetuste negatiivset tagajärge põllumajandustoodangule;
8. kordab vajadust teha kliimamuutuste alast koostööd ELi ja arengumaade vahel, eelkõige vajadust tehnosiirde ja suutlikkuse suurendamise järele; rõhutab, et kliimamuutuste vastu võitlemine tuleb integreerida kõigisse asjakohastesse ELi poliitikasuundadesse, kaasa arvatud arengukoostösse;
9. on seisukohal, et põhiorhk tuleks suunata nende põllumajanduslike väikeettevõtete koormustaluvuse toetamisele ja suurendamisele, mis tegelevad mahetootmisega ja toodavad kohaliku ja piirkondliku tarbimise eesmärgil ning kujutavad endast maakasutuse tõhusaimat ja keskkonnasäästlikemat vormi;
10. tunnistab, et toiduainete ja põllumajandustoodetega kauplemise liberaliseerimine on eriti arenguriikide põllumajanduse väikeettevõtjad seadnud silmitsi paljude uute raskustega; on seisukohal, et toiduga kindlustatuse tagamiseks peaksid kõik rahvusvahelised kaubanduseeskirjad ja -kokkulepped arvestama nende mõju põllumajandusele ja toidu kättesaadavusele;
11. rõhutab, et oligopolidel on seemnetootmise valdkonnas laastav mõju põllumajanduse väikeettevõtete jätkusuutlikkusele, kuna selline turuvorm soodustab sõltuvust nendest vähestest ettevõtetest, kes seemneid ja eriväetisi müüvad;
12. on seisukohal, et põllumajanduslike toorainete hinnatõusule kaasaaitavate teguritega tuleb tegelda põhjalikult ja ühtlustatult; rõhutab ühtlustatud poliitilise reageeringu ja tervikliku strateegia tähtsust, et kõrvaldada põllumajandusliku tooraine hinnatõus, mis hõlmab põllumajanduse tootlikkust, säästvat arengut, toiduohutust, kaubandust, tehnika arengut ja energeetikat;
13. usub, et finants- ja põllumajandusturud on tänapäeval rohkem põimunud kui kunagi varem; on seisukohal, et Euroopa meetmetest üksi enam ei piisa ja hinnakõikumise ning toiduga kindlustatuse küsimuses tuleks Euroopal tegutseda koostöös kolmandate riikide ning rahvusvaheliste organisatsioonidega; seepärast on kiiresti tarvis suurendada läbipaistvust ja kehtestada miinimumkünnised osalistele, kellel on lubatud põhitoorainete turgudel kaubelda;
14. kutsub G20 tungivalt üles rahvusvaheliselt koordineerima hindade ülemäärase kõikumise

vastaste ennetusmehhanismide loomist ja püüda välja töötada määrusi, mille eesmärgiks on toidu- ja põllumajanduskriisi ohjamine; kutsub G20 üles tagama, et toidu- ja põllumajandusliku toorainega seotud määruised muudetakse ühtsemaks ja et küsimusse kaasatakse ka G20-sse mittekuuluvad riigid;

15. kutsub komisjoni üles kaasama eesootavasse finantsinstrumentide turgusid ja turu kuritarvitamist käsitlevate direktiivide läbivaatamisse sobivaid ettepanekuid, mis aitaksid tegeleda toidu- ja põllumajandusliku tooraine turul üles kerkivate probleemidega;
16. toetab sellega seoses nende finantsinstrumente reguleerivate kehtivate õigusaktide läbivaatamist, millega tuleks muuta kauplemine läbipaistvamaks ja kehtestada miinimumkünnised osalistele, kellele on lubatud nendel turgudel kaubelda; tuleb meelde, et finantsinstrumendid peaksid teenima majandust ja aitama põllumajanduslikul tootmisel saada üle kriisidest ning ilmastikunähtuste negatiivsest mõjust; samas ei tohiks lubada spekulatsioonil ohustada muidu tõhusaid põllumajandusettevõtjaid;
17. rõhutab, et toidu- ja põllumajandusliku tooraine turgudele peaks olema ligipääs vaid äriettevõtjatele, kes kindlustavad end ettenägematute sündmuste vastu tuletisinstrumentidega, ning see peaks piirnema vaid kauplejate ja maakleritega, kel puuduvad nende turgude suhtes kaubanduslikud huvid;
18. märgib, et põhiliste põllumajandustoodete hinnaindeks finantsturgudel ei ole kunagi varem olnud nii ebastabiilne; 2010. aastal tõusis toidutooraine hind märkimisväärselt; Euroopa Keskpannga bulletinis jaanuarikuu numbris avaldatud andmete põhjal tõusis nisu hind 91%, maisi 57%, soja 33% ja suhkru hind 32%;
19. rõhutab, et need sündmused on ainult osaliselt põhjustatud peamiselt turgu mõjutavatest teguritest nagu pakkumine ja nõudlus ning on suures osas spekulatsioonitulemus; märgib, et spekulatiivsest käitumisest on tingitud kuni 50% viimase aja järskudest hinnatõusudest; toetab õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri järeldusi suurte institutsiooniliste investorite, näiteks riskifondide, pensionifondide ja investeerimispankade (kes üldiselt ei huvitu põllumajandusturgudest) kohta, kelle tegevus tuletisinstrumentide turgudel mõjutab oluliselt tooraine hinnaindekseid;
20. mõistab teravalt hukka spekulantide tegevuse toorainete, põllumajandustoorainete ja energia maailmaturul, kuna see toob kaasa toiduhindade kõikumise suurenemise ja ülemaailmse toidukriisi süvenemise; rõhutab, et nälja arvelt rikastumine ei ole lubatav ning nõuab, et riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil kehtestataks asjakohased määruised ja tõhus järelevalve, eesmärgiga ennetada spekulatsioone, millega rikutakse õigust toidule;
21. kutsub ELi üles võtma konkreetseid meetmeid vaesuse vastu, rakendades ühtset kaubanduse ja arengu valdkondi hõlmavat poliitikat ja ühist põllumajanduspoliitikat, et seeläbi vältida otsest ja kaudset negatiivset mõju arengumaade majandusele;
22. rõhutab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ülesandeks pandud tooraineturude jälgimise rolli tähtsust; kutsub komisjoni üles hindama Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve suutlikkust oma ülesannete täitmisel talle volitatud võimupiirkonnas; palub komisjonil mõelda võimalusele anda Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele suuremad volitused tooraineturudega manipuleerimise ja

turgude kuritarvitamise ennetamiseks;

23. rõhutab, et ilma sekkumisvarude või strateegiliste varudeta ei ole võimalik võtta tõhusaid meetmeid suurte hinnakõikumiste vastu; on seetõttu seisukohal, et tulevases ühises põllumajanduspoliitikas tuleb tugevdada turule sekkumise vahendite rolli;
24. toetab julgemaid Euroopa meetmeid spekulatsiooniprobleemi lahendamiseks, sealhulgas reguleerivatele ja järelevalveasutustele volituse andmist spekulatsioonipiiramiseks; on veendunud, et tooraine tuletisinstrumentid erinevad muudest finantstuletisinstrumentidest ja et tooraine tuletisinstrumentidega peaksid kauplema vaid maaklerid, kellel on õigustatud huvi kaitsta põllumajandustooted riski vastu, samuti muud isikud, kes on otseselt seotud tegeliku põllumajandustootmisega; kutsub komisjoni üles tagama, et toidutooraine tuletisinstrumentidega kauplemine oleks võimaluste piires vaid põllumajandusturgudega otseselt seotud investorite pärusmaa;
25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.